

WANDELENDE DRINKYOGHURT

Eerder verschenen van deze auteur:

In de poepenhok
Plaaghaas in school

© 2017 H. Notmeijer / Uitgeverij U2pi

Titel: Wandelende drinkyoghurt

Auteur: Hans Notmeijer

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.jouwboek.nl

ISBN: 978-90-8759-660-6

NUR: 320

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeleelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

wandelende drinkyoghurt

verdere belevenissen van een
Amsterdamse basisschooldirecteur:
de cirkel is rond

Hans Notmeijer

voor Paul de Vries (1952- 2012),
mijn mentor en allerbeste vriend

met dank aan:

Hanneke Tammes-van den Dorpel,
voor het geweldige redigeerwerk, je kwaliteitsbewaking
en de fijne samenwerking;

Hanna de Boer, voor je creatieve kافت;

Anna Marijtje Masuku, voor je bijdrage aan het verhaal 'Wandelende
drinkyoghurt';

Marleen Jasper, voor je bijdrage aan het verhaal 'De cirkel is rond';

Madelon Jansen (Hans 6.0), voor het Madelief zijn;

Claudia de Graaf, voor je goede adviezen;

Saskia, voor je onvoorwaardelijke steun.

Inhoud

1. De directeurenopleiding, 6
2. Opvoedondersteuning, 11
3. Anne Frank, 16
4. Trouw, 20
5. Minima zonder marge, 25
6. Woedend, 29
7. 1 April!, 34
8. Les in het park, 39
9. Verborgen agenda, 45
10. Prioriteiten stellen, 50
11. Bladelse vossenjacht, 55
12. Eenmaal, andermaal, 59
13. Live in Paradiso!, 65
14. Meester Pinokkio, 70
15. Het museum, 76
16. Aambeien, 80
17. Burn-out!, 84
18. De broer van Murat, 89
19. Wandelende drinkyoghurt, 96
20. De boosrimpel, 100
21. De kinderredactie, 106
22. Digibord, 111
23. Paul, 115
24. De cirkel is rond, 120

De directeurenopleiding

Nog bekeek van de vorige avond hing ik achterover geleund op mijn stoel en keek ik de kring rond. Voornamelijk witte koppies en slaperige ogen. Leuk, zo'n tweedaagse afronding van onze opleiding!

Alle directeuren van ons bestuur, bijna allemaal 'doorgestroomd' na een aantal jaar voor de klas te hebben gestaan, volgden de afgelopen twee schooljaren de opleiding 'Schoolleider Basisonderwijs' aan de Hogeschool van Utrecht. Ik was zelf al negen jaar directeur en had mij in de loop van deze opleiding steeds meer verbaasd over het feit dat ik zonder al deze kennis tóch gewoon een school had kunnen leiden. Een school waar in die negen jaar het aantal leerlingen was verdubbeld én die een overwegend jong en enthousiast team had overgehouden na de vele afhakende leerkrachten die het werken op een volledig 'zwarte' school toch iets te intensief vonden. Ik had in die twee cursusjaren twaalf dikke mappen met suggesties, aanbevelingen en statistieken ontvangen en deze ook nog eens helemaal doorgelezen. De opleiding zelf bestond voornamelijk uit het doorhollen van de verschillende thema's, gevolgd door het standaardadvies: "Dat moet je als je een keer niks te doen hebt zelf maar een keer goed doorlezen."

Als locatie was een hotel in Egmond aan Zee gekozen. Een hotel met uitzicht op strand en zee; de ideale plek om tot rust te komen. Er waren veel activiteiten gepland

waarbij je in twee-, drie- of viertallen op een willekeurige plek mocht overleggen. Het strand werd, zeker op deze prachtige zonnige dagen, dan ook veelvuldig bezocht. De vele terrasjes trouwens ook. Met een Wieckse Witte erbij bleek je óók heel goed te kunnen overleggen. En omdat de hotelbar tot middernacht open bleek te zijn, werd daar tot 's avonds laat druk 'geëvalueerd', waarna er nog genoeg energie was om nog even een strandwandeling te maken.

Het was leuk om eens wat langer de tijd te hebben om met collega's te praten. De 35 scholen van ons bestuur stonden verspreid door heel Amsterdam en het was heel bijzonder om te ervaren hoe groot de verschillen waren tussen bijvoorbeeld mijn school in de Transvaalbuurt in Oost en de school aan de Nassaukade aan de grachtengordel. Met een van de twee directeurs van deze school, Coen, zat ik toevallig regelmatig in een viertal. Coen was eind vijftig, liep altijd keurig in 'jasje dasje' en werd vergezeld door een zwart Samsonitekoffertje. Coen sprak bedachtzaam en straalde rust uit. Ikzelf zat aan de andere kant van het spectrum. Veertig jaar, T-shirt, spijkerbroek, oude leren schooltas en Amsterdamse branie. Toch mocht ik Coen al vanaf het eerste moment.

Alle directeuren werden abrupt wakker toen aangekondigd werd dat de ochtend zou worden besteed aan een rollenspel: “We gaan een teamvergadering naspelen, waarbij de verschillende rollen zullen worden geobserveerd door externe deskundigen, die dat daarna weer aan jullie zullen terugkoppelen.” Verschrikt keek iedereen elkaar aan, er was geen ontkomen aan. Er verscheen op het bord een lijstje mogelijke rollen. Na overleg schreef iedereen op een kartonnen bordje zijn of haar gekozen rol. Er waren tien rollen, van directeur tot stagiaire, maar er waren 31 directeuren. Ik kwam terecht in een groepje van elf. “Hoe doen we dat met die elfde rol?” vroeg ik, terwijl mijn tien collega’s snel gingen overleggen om een geschikte rol te claimen.

“Ach, bedenk maar iets. Of kies een bepaalde rol dubbel,” adviseerde de externe deskundige. Ik school in de lach en was eerst geneigd om dan ook ‘Directeur’ op mijn bordje te schrijven. Dat kon een leuke teamvergadering worden, met twee kapiteins op één schip! Toen ik de kring rond keek wie het ‘directeurenbordje’ had bemachtigd, zag ik dat Coen met zijn armen over elkaar rustig de kring overzag. Voor hem stond op tafel het gezochte bordje.

“Hans,” vroeg ‘de directeur’, “wat is jouw rol vanochtend?” Snel dacht ik na. Zou ik... Ach, waarom ook niet?

“Ik ben de Turkse meester.” “De Turkse meester? Maar die zit nooit bij een vergadering,” sputterde Coen tegen. “Nou, vandaag wel,” besloot ik.

Het rijk en de gemeente Amsterdam stelden geld beschikbaar voor het zogenaamde ‘Onderwijs in eigen taal en cultuur’ (Oetc). Veel scholen met kinderen van niet Nederlandse komaf hadden voor dat geld leerkrachten met een Marokkaanse en/of Turkse achtergrond aangetrokken om deze lessen te geven. Lesdoelen waren er niet, afstemming meestal ook niet, waardoor de lestijden vaak werden ingevuld naar eigen goeddunken. Extra lastig was dat deze leerkrachten vaak zelf gebrekkig Nederlands spraken.

Coen opende de vergadering: “Ik heb jullie bij elkaar geroepen om de studiedagen vast te stellen voor volgend schooljaar. Het is belangrijk dat we het hier allemaal over eens zijn.” Er ontspoon zich een levendige discussie over de precieze invulling. Coen zat goed in zijn rol en leek precies te weten waar hij naar toe wilde. Hij heeft vooraf een opdracht gekregen, schoot even door mij heen.

Toen de thema’s van de studiedagen waren vastgesteld, stelde ik mijn eerste vraag: “En ik?”

Coen leek verrast door deze vraag en dacht even na.

“Het zijn geen onderwerpen die voor jou interessant zijn,” besloot hij.

“Maar ik wil het,” drong ik aan.

“Nou, dan...eh...doe je maar gewoon mee.”

De twee externe observanten – die schuin achter Coen zaten - knikten begripvol en noteerden iets met hun potlood op het kladblok met hotellogo.

De volgende fase was het vaststellen van de data. Dit was lastiger voor Coen. Iedereen wilde wat anders. Parttimers, cursussen, ADV -dagen, BAPO, het kwam allemaal voorbij. Coen besloot zijn colbertje uit te trekken. Hierdoor werd goed zichtbaar dat twee zweetplekken onder zijn oksels gestaag groeiden. Mijn aandeel in het gesprek beperkte zich tot een regelmatig “En ik?” Coen vond steeds wel een oplossing, tót de laatste datum.

“Dus: op veler verzoek is de eerste ouderavond van het schooljaar gepland op woensdagavond 3 september. Hè hè!”

“En ik?”

“Ja... eh... dan kom jij gewoon ook!”

“Ramadan.”

“Dan...eh... hou jij ouderavond op donderdag.”

“Dan speelt Galatasaray tegen Besiktas”

“Mijn hemel! Op vrijdagavond!”

“Moskee!”

Coen stond op, keek mij doordringend aan en eindigde met een welgemeend: “Als jij je bek nou niet houdt!!” Schuin achter hem zag ik hoe een van de externe observanten verbijsterd zijn potlood op de grond liet vallen...

Opvoedondersteuning

“Goedemiddag,” zei de vrouw in het blauwe mantelpakje in de deuropening. “Goedemiddag, wat kan ik voor u doen?” reageerde ik.

“Als het goed is weet u van mijn komst.”

Koortsachtig dacht ik na. Wat had ik nú weer gemist?

“Uw intern begeleider heeft u als het goed is deze week uitgebreid geïnformeerd over wat ik hier de komende weken kom doen,” zei mijn onverwachte gast.

“Dat was mogelijk geweest, als mijn intern begeleider momenteel niet al een week of zes overspannen thuis had gezeten,” begreep ik, “dus dit is vast al een hele oude afspraak”.

De vrouw in het mantelpakje legde uit dat zij werkzaam was bij het A.B.C. – het advies- en begeleidingscentrum voor Amsterdamse scholen – en door de intern begeleider was ingehuurd om een leerling uit groep 3 te begeleiden. Van het beschikbare geld, ruim vierduizend euro, was ondersteuning thuis én op school ingekocht.

Het ging hierbij om Marvin, een lange, stevig gebouwde jongen, die direct na de zomervakantie was overgekomen uit Amsterdam-Zuidoost. Ik had al uitgebreid kennis gemaakt met hem; de afgelopen maanden was hij regelmatig in mijn kantoor ‘afgeleverd’ omdat hij vocht met andere leerlingen. Marvin loste zijn problemen met zijn vuisten op.

Marvin had een ingewikkelde thuissituatie: een moeder met zeer regelmatig wisselende partners en een vader die zich maar af en toe meldde. De ontmoetingen tussen vader en moeder ontaardden steevast in pittige scheldpartijen en rondvliegend meubilair. Marvin was weinig rust en aandacht gewend en kon maar moeilijk omgaan met de aandacht en de vriendelijke benadering van zijn leerkracht. Als enig kind was hij al helemaal niet gewend om te 'delen'. Marvin kreeg graag zijn zin, op welke manier dan ook...

"Hoe was u van plan om Marvin op school te gaan begeleiden?" vroeg ik nieuwsgierig.

"Daar is een heel plan voor geschreven, dat zult u dan óók wel niet hebben gekregen," veronderstelde de vrouw in het blauwe mantelpakje.

"Inderdaad, maar daar gaat u mij nu ongetwijfeld een korte en goede samenvatting van geven, mevrouw...wat was uw naam?"

"Zegt u maar Miranda. Vandaag heb ik helaas erg weinig tijd, maar de volgende keer neem ik de opdracht van uw intern begeleider én het plan voor u mee."

"Laten we dat dan maar afspreken, Miranda. Wat gaat u vandaag met Marvin doen? En waar? En hoe lang?"

"Vandaag ga ik een rollenspel doen," zei Miranda opgewekt.

"Een rol-len-spel met Marvin," reageerde ik verbaasd. "Waarom?"

"Ik wil Marvin confronteren met de pijn die andere kinderen hebben, als ze door hem worden geslagen.

Natuurlijk kan dat niet met echte kinderen, daarom heb ik een leuk alternatief bedacht.”

Uit een wit HEMA- tasje haalde Miranda drie poppenkastpoppen.

Ik schoot spontaan in de lach. “Toevallig hebben een kleuterjuf en ik nét onze poppenkastlicentie behaald, dus als u dit soms wilt uitbesteden?” plaagde ik.

Met een blik vol wantrouwen keek Miranda mij aan. “Hier moet u geen grapjes over maken, dit wordt een serieuze sessie. En vindt u het erg dat ik een half uurtje aan deze tafel in uw kantoor kom zitten? Er is op deze school nergens een vrije ruimte beschikbaar.” Ik zocht naar een excuus, maar uiteindelijk won mijn nieuwsgierigheid. Ik maakte de vergadertafel in mijn kantoor vrij, deed alsof ik het razend druk had en wachtte op wat komen zou.

Marvin werd gebracht door twee kinderen van zijn klas. Hij aarzelde om mijn kantoortje binnen te komen – waarschijnlijk vanwege zijn slechte ervaringen met mij – maar liep uiteindelijk recht op Miranda af.

“Dag Marvin, ken je mij nog?” begroette Miranda hem enthousiast.

Marvin ging zitten en knikte.

Miranda plaatste op elke hand een poppenkastpop - ik herkende Jan Klaassen en Katrijn - en liet ze samen spelen. Toen Katrijn na een tijdje haar zin niet kreeg, gaf ze manlief een flinke draai om zijn oren. Miranda liet beide poppen zakken en vroeg aan Marvin of hij wilde

vertellen wat er was gebeurd. Marvin haalde zijn schouders op en daar bleef het bij. Miranda dacht even na en ruilde Jan Klaassen in voor een andere pop; de boer. Ook ditmaal eindigde het samen spelen in een handgemeen.

“Wat ging er niet goed tijdens het spelen?” Martin beantwoordde met een niet-begrijpende blik. “Ik zal een beetje helpen: kunnen de poppen de ruzie misschien ook op een andere manier oplossen? Wat kun je doen als je iets wil hebben wat je niet meteen krijgt?” Marvin ging rechtop zitten en knikte. “Praten. Samen,” wist hij.

“Goed gedaan,” zei Miranda opgelucht.

Na nog een kwartiertje oefenen met de drie poppen (“Vraag maar: ‘mag ik nu op de step?’ Zeg maar: ‘dank je wel!’”) zat sessie één er op. “Ga nu maar fijn buiten spelen,” besloot Miranda. Marvin stond op, keek mij schuchter aan en verliet mijn kantoortje. In de gang liep hij de trap af naar de deur die leidde naar de binnenplaats. Zijn klasgenootjes waren daar al druk aan het spelen. Ik liep naar de gang en keek door het grote raam naar de spelende kleuters. Miranda kwam naast mij staan.

“Voor een eerste keer vond ik het lang niet slecht. En jij?” wilde ze weten.

“Eehhh...”

“Ik vind het een leuke jongen,” vervolgde Miranda, “hopelijk valt het muntje snel bij hem.”

Samen observeerden wij Marvin die het schoolplein opliep, even onderzoekend om zich heen keek en vervolgens de eerste de beste kleuter van zijn driewieler mepte. Terwijl Marvin op zijn veroverde driewieler uit ons zicht verdween en Miranda het geheel met open mond gadesloeg, draaide ik mij naar haar om en vroeg vriendelijk: “Op naar sessie twee. Maar eerst... koffie?”

Anne Frank

Een doordringende patatlucht kwam mijn neus binnen. ‘Gered!’ dacht ik opgelucht. Ik overlegde kort met mijn collega en telde – net als hij – hoeveel geld ik bij me had. We hadden samen precies genoeg om twintig bakjes patat te kopen.

“Verzamelen!” brulde ik, waarna van alle kanten onze veertig ‘lieverdjes’ kwamen aangelopen.

“De rij is nog steeds zo lang, mees,” deelde Malika mee. “Er is wéér een hele kudde toeristen bijgekomen,” grapte Jeroen, “kunnen we ze niet weggagen?”

Onwillekeurig schoot ik in de lach. Dit leek me niet de meest sympathieke plek om mensen weg te jagen. “We gaan nog even door met wachten, maar dan met een bakje patat erbij. Maak maar tweetallen,” zei ik. Na een luid gejuich zei mijn collega: “Top, dan ga ik vast in de rij staan. Weet je zeker dat we dat wel kunnen maken?”

“Vast wel,” vond ik, “bovendien ziet dit plein er over een half uurtje héél anders uit als we het niet doen, zo enthousiast zijn ze. Korter wordt die wachtrij écht niet.”

Het was eind april en de geschiedenislessen gingen – zoals elk jaar omstreeks deze tijd – over de Tweede Wereldoorlog. Ik had mijn metalen kistje met oorlogskranten, folders, foto’s, bonboekjes en andere documenten achterin de klas uitgesteld. Er werd druk in gelezen en gebladerd. Eens te meer was ik dankbaar dat mijn oma me deze ‘schat’ had gegeven op de dag

dat ik mijn onderwijsdiploma had behaald. Dit jaar was er echter voor het eerst in mijn loopbaan een discussie ontstaan tussen een aantal kinderen van Marokkaanse afkomst en leerlingen van andere afkomst. De les over de rol van Marokko tijdens de oorlog werd geïnspireerd door een vraag van een leerling: “Mensen die bij ons thuis waren hebben gezegd dat het nét goed was voor die Joden. Wat vind u, mees?” Tijdens deze lessen bleek dat veel kinderen niet wisten dat Koning Mohammed V tegen de Duitsers had gezegd: “Er zijn in Marokko geen Joden, alleen maar Marokkaanse onderdanen.” Ook haalde ik de Koran aan, waar in Soera 5 staat dat moslims respect moeten tonen aan ‘de mensen van het boek’, de Joden. Toen het geschiedenisthema bijna was afgerond, kwam een van de kinderen zelf met het voorstel om met zijn allen naar het Anne Frank Huis te gaan.

Toen de laatste lege patatbakjes in de prullenbak waren verdwenen, formeerde ik een lange, rechte rij. “Blijf twee aan twee lopen,” commandeerde ik, “en blijf vriendelijk lachen naar de mensen die we voorbij lopen.” Gezamenlijk sjokten we langs de lange rij wachtenden voor de ingang van het Anne Frank Huis. Mijn collega stond inmiddels bijna vooraan. Behendig schoof ik onze veertig kinderen de wachtrij in. Het aantal protesterende wachtenden viel mij mee. Ik keek glimlachend naar de mensen achter ons en bedankte ze in vijf talen.

We besloten binnen om eerst naar de tentoonstelling te gaan en daarna naar het Achterhuis. De kinderen liepen in kleine groepjes door de ruimtes en bekeken de vele foto's, filmpjes en ander authentiek materiaal. De originele dagboekbladzijden van Anne Frank trokken veel aandacht. Af en toe klonk een kreet van ontzetting of werden mijn collega en ik geroepen om wat aanvullende uitleg te geven. Gelukkig hoefde ik slechts één keer in te grijpen, namelijk toen vier leerlingen op een rijtje de Hitlergroep stonden te oefenen bij een nazi-propagandafilmpje.

“Nokken, mannen,” zei ik, “hier maak je veel mensen boos of verdrietig mee.”

“Sorry, mees!” En de situatie leek opgelost te zijn.

Na een half uurtje klommen we naar boven, naar het Achterhuis. Verbaasd liepen de kinderen door de vertrekken.

“Zo klein!” riep Sherida verbaasd, “ik zou gek worden!”

“Eh-eh! Ze hadden geen eens tv!” ontdekte Melle.

“Wat deden ze dán de hele dag?”

“Slapen, ruzie maken, lezen en schrijven,” somde Gregory op.

“Hebben ze hier echt ál die tijd gezeten?” wilde Fatma graag weten.

Ik bevestigde en Fatma riep uit: “Wat zielig voor ze! Geen tv!”

“Ik haat de Duitsers,” zei Jeroen heel stellig. Mijn collega legde hem uit dat de oorlog al heel lang voorbij was en dat de mensen die nu in Duitsland wonen geen enkele

schuld hebben. “Maar toch...,” zei Jeroen, en maakte zo duidelijk dat we hier op school nog even goed over moesten napraten.

Toen de eerste kinderen tikkertje wilden gaan spelen in het Achterhuis, was het tijd om weer te vertrekken. Buiten liepen we langs de lange wachtrij terug naar de tramhalte. Een rondvaartboot kwam door de gracht onze kant op. Het glazen dak was vanwege het mooie weer helemaal opengeschoven en de – Duitstalige – uitleg van de gids aan boord was duidelijk te verstaan. Ik bleef staan wachten op een meisje dat haar veters nog even moest strikken en werd opgeschrikt door een Duitse scheldkanonnade. Toen ik me verbaasd om-draaide, zag ik aan de ene kant van de straat een boze Duitse man uit de wachtrij komen en met grote stappen op mij aflopen, wild zwaaiend met zijn armen. Aan de andere kant van de straat - de waterkant - zag ik vier leerlingen keurig in een rijtje de Hitlergroet brengen in de richting van de rondvaartboot. Terwijl mijn collega op de jongens afholde om ze weg te trekken, hief ik met een afwerend gebaar beide armen op en zei de eerste Duitse zin die mij te binnen schoot: “Ich... eh... ich habe es nicht gewusst.